

Quan el cel caigui

Antoni Costa

Ha sonat ja el muetzí cridant a l'oració des d'un punt indeterminat i llunyà. El ventot desagradable i carregat no ens permet d'identificar-ne l'origen, però sense dubte deu provenir de la mesquita de Beni-a-ra's. El cel brut, groguenc, saturat de pols en suspensió, té l'aspecte d'una boira ocre que només deixa entreveure un sol esmorteït. Diminuts grans de sorra s'entaforen amb el vent a totes les esquerdes dels marges mig caiguts. Al llarg de la contrada es divisen disperses les closques tenebroses d'estructures inacabades, envaïdes per les esparregueres, amb tot de varetes de ferro que sobresurten aquí i allà, i l'esquelet tort i rovellat d'alguna grua que resta miraculosament dempeus.

Entre les runes silencioses l'únic ésser viu que s'albira són quatre o cinc petites cabres totes de color negre. Famèliques, d'ulls inquietes, tresquen arreu ensumant les soques buides dels garrovers morts i, si escau, roseguen el que troben cercant entre cards solitaris. No beuen, ni troben aigua: al fons del dues vegades mil·lenari aljub, amb el coll derruït, fa molts d'anys, potser cents, que hom tan sols hi troba pedres, llaunes abonyegades, i els ossos tristos d'algun animal que hi caigué a dins en la seva desesperació. Els antics pous, que antany donaven abundoses i saboroses collites, són ara profund niu de moscards, petites basses d'aigua pudenta i salobrosa que no aconsegueix fer néixer l'herba a una terra cremada i plena de clivells.

De sobte, una petita figura sorgeix de darrere uns matolls de braser. És una forma prima i magra, que camina lentament i com encongida per les bufades d'aquell vent inclement. Ja més a prop, sota aquell conjunt de teles i pedaços esfilagarsats, s'endevina el cos d'una dona, la qual, sorprenentment, duu als seus braços un infant menut. El prem fort contra el seu pit, com volent protegir-lo del món sencer, mentre gira el cap a la dreta i a l'esquerra, observant-ho tot al seu voltant. Quan sembla veure quelcom del seu interès es retura i s'arrufa per agafar una branqueta amb què grata la terra que té devora els peus. Principalment revisa arbres, rames i, fins i tot, escletxes: cerca aliment, aigua, el que sigui per menjar.

Si bé les cabres, aquelles maleïdes criatures, no deixen gaire per endur-se a la boca, sempre es troben fora del seu abast arrels, cucs transparents o diminuts insectes. La dona, amb els seus ulls negres i actitud previnguda, no deixa cap racó sense mirar a fons. Cada cert temps dona un cop d'ull al nadó, immòbil i amb la pell groguenca dins el seu embolcall, on resta en silenci. Potser dorm o potser no, però la mare no se'n preocupa en excés; la fam, la set, o simplement la pols que ho ofega tot de forma cruel, sempre han causat estralls, i per a ella no seria la primera vegada.

Del seu fràgil coll, hi penja també un estrany objecte, una espècie de llauna petita i abonyegada, que ella duu com si es tractés d'un misteriós amulet. La llauna no és buida, com ho demostra el fet que, amb els seus moviments, s'escolta un soroll menut, com una bellugadissa de petites closques trencades. Emperò, la dona no ha gosat mai d'obrir-la, i només la idea de fer-ho se li planteja com un vertader sacrilegi: poc abans de morir, al cau brut on es refugiaven dels rius de sorra, la seva pròpia mare li va oferir aquest recipient. I ho va fer amb l'estranya petició de no mirar-ne el contingut fins arribat el dia en què, senzillament, el cel caigués. En arribar aquest dia, tan sols hauria d'obrir-la i escampar-ho tot al vent. Encara ara, molts d'anys després de rebre la llauna, la dona desconeix el significat d'aquella ordre, però tant li fa. La conserva com el primer dia i la protegeix amb cura.

En aquell moment succeeix una cosa estranya. El vent ha semblat calmar-se sobtadament, i un desacostumat silenci que ella adverteix amb certa sorpresa ho envaeix tot. Passats uns instants, torna a bufar de nou, però aquesta vegada ha canviat de direcció, sembla més potent, i no arriba tan carregat. Ans al contrari, és més fred i net.

Les cabres, com aporugades, corren a refugiar-se no se sap on, i la dona dubta què fer. Cap al nord el cel abans groc ha tornat més fosc, mentre allà dalt unes formes cada cop més gegantines es mouen amenaçadores, canvien de forma i s'apropen a gran velocitat.

Ben aviat el dia és completament negre. S'afina ara una olor, estranya, de terra remoguda. I de cop i volta un esclat monstruós, un renou com la dona mai no havia escoltat, domina el cel i la terra. Ella arrenca a córrer amb la seva càrrega cap a un edifici abandonat, mentre tot s'il·lumina uns segons amb un nou tro, i després un altre cop, i un altre cop més. Quan travessa el llindar de la casa mig enrunada, unes coses minúscules comencen a caure del cel esclafant-se a terra, aquí i allà. No són pedres, ni sorra, no sap de què es tracta, però cada vegada en cauen més i amb més força, fins que una espessa cortina ho cobreix tot amb un soroll ensordidor.

Morta de por, amb els ulls com a plats, provant d'esbrinar quina espècie d'apocalipsi té lloc allí mateix davant els seus ulls, aconsegueix arribar a la conclusió que, si el cel mai no cau, ara sí. I tremolant, sense amollar el seu fill, agafa la llauna que li penja del coll i l'obre. I poc a poc, amb petits grapats, va llençant de mica en mica, cap a totes direccions i ben lluny, tot el que hi ha a dins.

Durant setmanes i setmanes la pluja cau sense parar, a estones poc a poc, a estones més intensament. Després, arriben dies en què el sol brilla a un cel absolutament transparent, escalfant els cossos i les ànimes. Dies en què, a estones, es veuen altres persones que, com ella, també semblen descobrir un món diferent. De vegades, el cel torna a cobrir-se i torna a ploure una mica, però ella no només ja no té por, sinó que ara somriu mentre, amb el seu fill als braços, observa al seu voltant com uns pocs grans de blat, una dotzena de pèsols, llavors de fruita... germinen a una terra nova.